

ნახ. 1. წელიწადში ნისლიან დღეთა საშუალო \bar{n} და მაქსიმალური n_{max} რაოდენობის ადგილის აბსოლუტურ სიმაღლეზე H დამოკიდებულება

გარდა ნისლწარმოქმნელი ზოგადი პროცესებისა, როგორცაა შედარებით ცივ ქვეფენილ ზედაპირზე თბილი ჰაერის მასის გადაადგილება, როდესაც ადგილი აქვს წყლის ორთქლის კონდენსაციას და შედეგად ადვექციური ნისლის წარმოქმნას, მოწმენდილი ცის პირობებში ქვეფენილი ზედაპირის და ჰაერის მიწისპირა ფენის გაციება გრძელტალღიანი გამოსხივების შედეგად და მასში არსებული წყლის ორთქლის კონდენსაცია მთავრდება რადიაციული ნისლის წარმოქმნით. როგორც ნახ. 1-დან ჩანს მცხეთა-მთიანეთის მხარეში ნისლიან დღეთა რაოდენობა წელიწადში ადგილის აბსოლუტური სიმაღლის გარდა დამოკიდებულია ოროგრაფიის თავისებურებაზე.

მცხეთა-მთიანეთის მხარეში არსებული მეტეოროლოგიური სადგურების ქსელის მრავალწლიური ინფორმაციის ანალიზის შედეგად (გარდა ნისლიან დღეთა საშუალო და მაქსიმალური მახასიათებლებისა) დადგენილია ნისლიან დღეთა გრადაციების განმეორადობა თვეების და წელიწადის მიხედვით, ნისლების საშუალო ხანგრძლივობა, ნისლების ხანგრძლივობა დღე-ღამის სხვადასხვა საათებში, თვეების მიხედვით ნისლიან დღეთა გრადაციების (ინტერვალთ 2 დღე) განმეორადობა.

ნისლიან დღეთა გრადაციების (ინტერვალთ 2 დღე) განმეორადობა მაქსიმალურია 1-2 დღიანი გრადაციისათვის. წელიწადში იგი იცვლება მ/მთ ყაზბეგზე 20-45%-დან (XI,XII)-61%-მდე (I), თიანეთში 23-31%-დან (XI,XII)-75%-მდე (II), ახმეტაში 13-24%-დან (XI,XII)-36%-მდე (II), დაბა ყაზბეგში 22%-დან (X)-75%-მდე (VI). წელიწადში ნისლიან დღეთა სხვადასხვა რიცხვის განმეორადობა, % მოცემულია ცხრილ 2-ში.

ცხრილი 2. წელიწადში ნისლიან დღეთა სხვადასხვა რიცხვის განმეორადობა, %

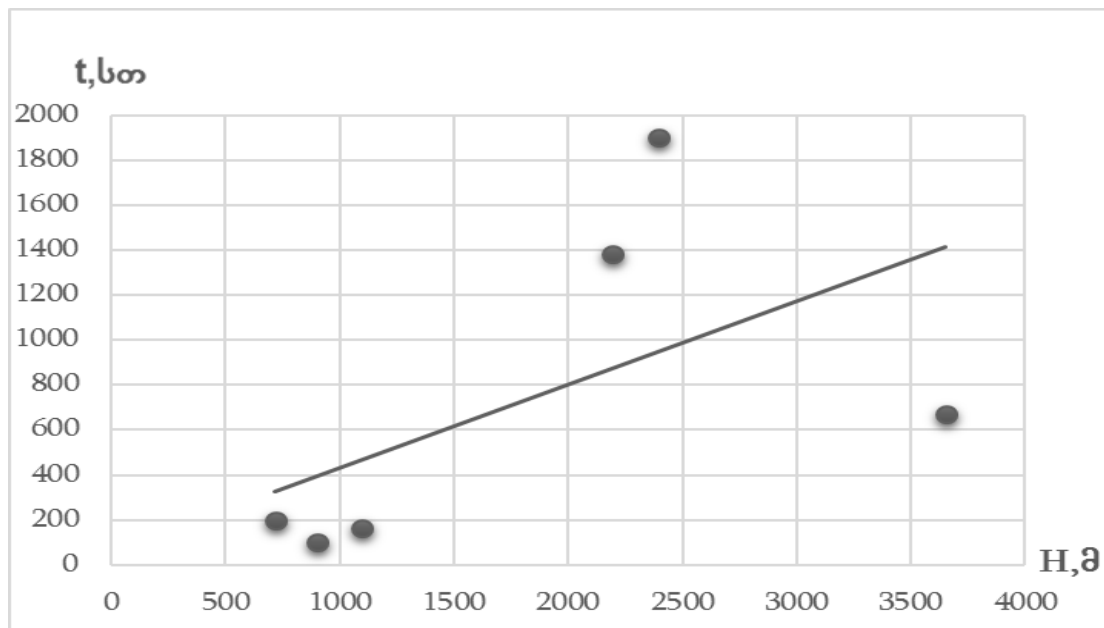
თ ვ ე											
1-5	6-10	11-15	16-20	21-26	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60
მ/მთ ყაზბეგე											
		21	21	25	11		11	11			
თიანეთი											
		7	10	21	28	7	14	3	3	7	
ახმეტა											
	21	12	4	22	17		4	4	4	4	4
დუშეთი											
3	3	3	38	10	27	10	3	3			
თბილისი											
			10	32	28	10	7	7		3	3

ნისლების საშუალო ხანგრძლივობა მოცემულია ცხრილ 3-ში

ცხრილი 3. ნისლების საშუალო ხანგრძლივობა

თ 3 ე												წელი	ნისლის ხანგრძლივობა დღეში		
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		X-III	IV-IX	წელი
მ/მთ ყაზბეგი															
21,4	26,7	35,6	62,5	91,9	82,6	85,1	84,2	70,9	45,3	38,4	26,0	670,6	7,2	6,2	6,4
ჯვრის უღ.															
156,2	177,0	214,1	216,8	141,4	94,4	132,2	99,8	162,6	173,8	191,0	144,0	1903,3	11,4	8,4	9,8
გუდაური															
128,1	119,0	173,5	152,8	115,2	49,8	66,1	56,2	113,3	135,8	129,4	143,9	1383,1	10,8	8,1	9,5
თიანეთი															
28,9	20,4	28,7	15,6	4,1	3,0	0,9	2,2	3,7	10,5	22,5	21,4	161,9	6,0	4,9	5,8
დუშეთი															
20,8	15,8	17,2	5,6	6,6	1,5	2,5	1,7	1,3	3,3	10,3	16,5	103,1	4,9	2,7	4,3
თბილისი, ჰმო															
60,2	23,1	17,6	3,5	1,8	0,1	0,3	0,2	0,6	4,3	19,8	68,8	200,3	6,3	3,2	6,1

როგორც ცხრილ 3-დან და ნახ. 2-დან ჩანს, მცხეთა-მთიანეთის მხარეში ადგილის აბსოლუტური სიმაღლის მატების სინქრონულად ნისლების საშუალო ხანგრძლივობა წელიწადში იზრდება. ჯვრის უღელტეხილზე ის აღწევს აბსოლუტურ მაქსიმუმს (1903,3სთ). ნისლების საშუალო ხანგრძლივობის დიდი მნიშვნელობებით გამოირჩევა სადგური გუდაური (1383,1სთ), რაც შეეხება სადგურ მ/მთ ყაზბეგს აქ ნისლების საშუალო ხანგრძლივობა წელიწადში ორჯერ ნაკლებია ვიდრე გუდაურში და თითქმის სამჯერ ნაკლებია ვიდრე ჯვრის უღელტეხილზე, რაც განპირობებულია იმით, რომ კავკასიონის მთიან რეგიონში ჰკმ სიმაღლეზე ზევით ადგილი აქვს ღრუბლიანობის (და ნისლიანობის) შემცირებას, მათი ხანგრძლივობის ჩათვლით.

ნახ. 2 ნისლების საშუალო ხანგრძლივობის დამოკიდებულება ადგილის აბსოლუტურ სიმაღლეზე, წელიწადი

დამოკიდებულება $t=f(H)$, სადაც t არის ნისლების საშუალო ხანგრძლივობა წელიწადში (სთ) H -სადგურის აბსოლუტური სიმაღლე (კმ) მცხეთა-მთიანეთის მხარის შემთხვევაში ანალიზურად წარმოიდგინება წრფივი ფუნქციის სახით (სადგურ მ/მთ ყაზბეგის გამოკლებით).

$$t=870,0H-266,7 \quad (1)$$

ამ გამოსახულების თანახმად, როდესაც $H=1$ კმ, $t=603$ სთ; $H=2$ კმ, $t=1480$ სთ; $H=2,5$ კმ, $t=1910$ სთ.

ლიტერატურა-REFERENS-ЛИТЕРАТУРА

1. საქართველოს სამეცნიერო გამოყენებითი კლიმატური ცნობარი, ნაწ. 1, თბილისის, 2004.
2. Справочник по климату СССР, вып. 14, Облачность и атмосферные явления, Л., Гидрометеиздат, 1970.

უკ 551. 5521

ნისლი მცხეთა-მთიანეთის რეგიონში./რ.სამუკაშვილი, ც.დიასამიძე./ სტუ-ის ჰმი-ს სამეცნ. რეგ. შრ. კრებ. – 2021- - ტ.131. -გვ.32-35. - ქართ.; რეზ.: ქართ., ინგლ., რუს.

გამოკვლეულია ნისლის ტერიტორიული განაწილების რეჟიმი.

UDC 551. 5521.

A fog of the territory Mtshketa-mtianeti./ Samukashvili R., Diasamidze Tsi. / Scientific Reviewed Proceedings of the IHM, GTU. – 2021. – vol.131. – pp.32-35. -Georg.; Abst.: Georg., Eng., Rus
Regime characteristics of the fog are investigated.

УДК 551. 5521.

Туман на территории Мцхета-мтианети./Самукашвили Р.Д, Диасамидзе Ц.О/ Сб. Трудов ИГМ, ГТУ. - 2021. - вып.131. - с.32-35. - Груз.; Рез. Груз., Анг., Рус

Исследованы режимные характеристики